

શિક્ષણ અને સમાજ
કલ્યાણ કેન્દ્રનું
માસિક મુખ પત્ર



વર્ષ : ૨૦

અંક : ૨

વર્મીકમ્પોસ્ટની બનાવટ

કુવા અથવા વાડીની બાજુમાં પાણીની લભ્યતા, ગરમી અને વરસાદથી રક્ષિત જગ્યાએ ૩ મીટર (૧૦ ફૂટ) પહોળો અને પાકના અવશેષોની લભ્યતા તેમજ ખાતરની જરૂરીયાત ધ્યાને લઈ ૧૨ થી ૩૦ મીટર (૪૦ થી ૧૦૦ ફૂટ) લંબાઈનો શેડમાં ૨૦ થી ૩૦ સે.મી. (પોણાથી ૧ ફૂટ) વચ્ચેની જગ્યામાં રેતી ભરી સપાટ કરવું. ઈંટોથી ભેજની જાળવણી સારી રીતે થાય છે. ઈંટોમાં ભેજ લાંબા સમય સુધી જાળવાઈ રહે છે. તેમજ ભેજ ઓછો હોય તો અળસિયા જીવંત રહે છે. તેના પર ઘાસ પાકના પાન, શેરડીની પાતરી તેમજ જલ્દી કોહવાઈ ન જાય તેવા પાક જેવા કે, એરંડા, કપાસ, તુવેર, તલ વગેરેની કરાંઠીના નાના નાના ટૂકડા બનાવી મિશ્રણ કરી વચ્ચે છાણની રબડી અને પાણી ઉમેરતા રહી ૧૫ થી ૨૦ સે.મી. (અર્ધાથી પોણા ફૂટ)નો થર કરી તેની ઉપર અર્ધા કોહવાયેલા છાણ, સ્લરી, મરઘા-બતકાની હગારનો ૧૫ સેમી (અર્ધા ફૂટ)નો થર કરી જરૂરીયાત મુજબ દશેક દિવસ ભીજવતા રહેવું ત્યારબાદ પ્રતિ લિટરે એટલે કે ૮૦ સેમી (૩ ફૂટ) પ્રમાણ જાળવી રાખવા પાણીનો છંટકાવ

કરતા રહેવું. ભેજનું પ્રમાણ જાળવી રાખવા પાણીનો છંટકાવ કરતા રહેવું ઉનાળામાં ગરમીના દિવસો દરમિયાન પાકના અવશેષોનું આવરણથી બાષ્પિભવનથી ઉડી જતુ પાણી બચાવી શકાય. ટપક પદ્ધતિ અથવા માઈક્રો સ્પ્રિંકલર ગોઠવવાથી વધુ સુગમતા રહે. અળસિયાની કામગીરીમાં ભેજની યોગ્ય માત્રા અને ઉષ્ણતામાન અગત્યનો ભાગ ભજવે છે.

આશરે ૪૫ થી ૫૦ દિવસ ઉપરના ભાગમાં એકદમ ભૂખરા રંગના રાઈના દાણા પાઉડર જોવા મળશે. ધીરેધીરે આખા બેડમાં આવા ભૂખરા રંગનો દાણાદાર પાઉડર થઈ જાય છે. ત્યારે સમજવું કે હવે અળસિયાનું ખાતર તૈયાર થઈ ગયું છે. આવા સમયે દોઢ થી બે માસ બાદ ૪ થી ૫ દિવસ પાણી આપવાનું બંધ કરવું. પરિણામે અળસિયા નીચે જલ્દીથી સડી ન જાય તેવા પાકના અવશેષોમાંથી ઉપરના દાણાદાર પાઉડર હળવા હાથે અલગ કરી પ્લાસ્ટીકના કપડા ઉપર સૂકવી ઢગલો કરો.

એકદમ નાના અળસિયા જેને કકુન કહે છે તે અને અળસિયા સાથે આવેલા હશે તો ઢગલામાં નીચે જતા રહેશે. જેને ફરી વખત વર્મી બેડમાં ઉમેરી

આપણા જીવન કરતા સંસ્કૃતિ જરૂરી છે.

દેવા ફરી વખત પાકના અવશેષો, સેન્દ્રિય પદાર્થો અને છાણ ઉમેરી પુનરાવર્તન કરતા રહેવું. અળસિયાની સંખ્યા વધતી જશે, ખાતર બનાવવાની ઝડપ પણ વધે છે. આ રીતે બનેલ વર્મિકમ્પોસ્ટ એટલે કે અળસિયાના ખાતરમાં સામાન્ય કમ્પોસ્ટ કરતા નાઈટ્રોજન, ફોસ્ફરસ, પોટાસ, ગંધક અને સૂક્ષ્મતત્વનું પ્રમાણ વધુ હોય છે. આ ખાતરમાં જમીનમાં સૂક્ષ્મ જીવાણુની ગતિશીલતા વધારવામાં મદદરૂપ થાય છે. જેના પરિણામે વિટામીન, ઓકઝીન, સાઈટોકીન્સ, વોર્મેન્સ વગેરેની સક્રિયતા વધે છે. જમીનમાં રહેલ સેન્દ્રિય પદાર્થોના વિઘટનની કામગીરી ઝડપી બને છે. પાકની રોગ પ્રતિકારક શક્તિમાં વધારો થાય છે. જમીનની ભૈતિક સ્થિતિમાં સુધારો થતા જમીનની ભેજ શોષક અને ભેજ સંગ્રહ શક્તિમાં વધારો થાય છે, જમીનનું ઉષ્ણતાપમાન જાળવી રાખવામાં મદદ કરે છે. કચરાનો નિકાલ કરવાથી આરોગ્યને લગતી સમસ્યાઓમાં પણ ઘટાડો થાય છે.

— નરેન્દ્ર પોંકીયા ૯૭૨૫૫૯૮૦૩૯

હર્બોવિટા

હર્બોવિટા એ સામુદ્રીક શેવાળની આડપેદાશ છે. સામાન્ય રીતે દરિયામાં ૭૦૦ થી ૮૦૦ પ્રકારના શેવાળ થાય છે. તેમાંથી ૨૦૦ જેટલા શેવાળ વૈજ્ઞાનિકોએ શોધી કાઢેલ છે. તે પૈકી બે શેવાળ માંથી હર્બોવિટા બનાવવામાં આવે છે.

સરગાસમ અને કપાફાઈકસ એ સામુદ્રીક

વનસ્પતિ છે. આ બંને વનસ્પતિઓના રસમાંથી હર્બોવિટા બનાવવામાં આવે છે. આ બંનેનો રસ પાક પર છાંટવાથી ૨૫% થી ૩૦% પાક ઉત્પાદન વધે છે તેમજ છોડની વૃદ્ધિમાં મદદરૂપ સાબિત થાય છે. આ વનસ્પતિ ૪૦ દિવસમાં ૩૦૦% વધી શકે છે.

આ વનસ્પતિઓ હવામાં રહેલ CO2 નિયંત્રણ કરે છે. તેમજ આ વનસ્પતિઓ પાણીની બહાર ૩ કલાકમાં ૫૦% સુકાઈ જાય છે. આ વનસ્પતિઓમાંથી રસ કાઢી લીધા બાદ નીકળેલ વેસ્ટ બાયોગેસ પ્લાન્ટની મદદથી વિજળી ઉત્પન્ન કરી શકાય છે. ડાળી ફુટવાની અવસ્થા, ફુલ ભમરી અવસ્થા તેમજ જીંડવા અવસ્થાએ એક પંપમાં ૫૦ મિલીનો છંટકાવ કરવાથી પાકની વૃદ્ધિ, તંદુરસ્ત છોડ, મુળ તેમજ ફળનો વિકાસ થાય છે. આ શેવાળમાં ફેરસ તેમજ ફળનો વિકાસ થાય છે. આ શેવાળમાં ફેરસ તેમજ પ્રોટીન વિપુલ પ્રમાણમાં હોય છે.

આ શેવાળ રૂ.૪૦ના કિલો લેખે બજારમાં ઉપલબ્ધ છે. તથા એક કિલો શેવાળમાંથી ૨૨ કિલો ગેસ પેદા કરી શકાય છે.

આ પ્રોસેસિંગ પ્લાન્ટ માટે આશરે ૧૦ થી ૧૨ લાખનો ખર્ચ થાય છે જેમાં સબસીડી મળવાપાત્ર છે. હર્બોવિટા બનાવવા, ખરીદવા તથા ઉપયોગ અંગે આપ સંપર્ક કરી શકો છો.

— બિપીન કુંજડીયા ૯૪૨૮૨૨૦૫૬૬

આ દુનિયામાં આપણું કઈ જ નથી સિવાય કે સમય.

ટકાઉ ખેતી

દોસ્તો, આ વખતે તળાજા તાલુકાની થોડી શાકભાજીની વાતો કરીએ તો ગોરખી ગામના રીંગણ પ્રખ્યાત છે. તેમજ માર્કેટમાં તેની વેલ્યુ પણ સારી છે. ખાસ કરીને તળાજા તાલુકામાં અંદાજીત ત્રણ ટકા ખેડૂતો અલગ અલગ પ્રકારના શાકભાજી વાવે છે. જેમાં રીંગણ, વેલાવાળા શાકભાજી, ભીંડા, ગુવાર, ગાજર, મરચી જેવા પાકોનું વાવેતર વધુ પ્રમાણમાં થાય છે. પરંતુ આ પાકમાં થોડા જટીલ પ્રશ્નો પણ છે.

મુખ્ય સમસ્યાઓ જણાવું તો રોગ અને જીવાતના નિયંત્રણ માટે અહીંના ખેડૂતો અનહદ પ્રમાણમાં કેમિકલ દવાઓનો ઉપયોગ કરે છે. જેમાં ખાસ કરીને રીંગણમાં કલોરેન્ટાનિલીપોલ ૧૮.૫% ડબલ્યુ/ડબલ્યુ જેવી વધુ ઝેરી દવાઓ વાપરે છે. તેમજ શાકભાજીમાં સરકાર દ્વારા પ્રતિબંધિત દવા મોનોકોટોફોસનો ખેડૂતો ઉપયોગ કરે છે. જે માનવ જીવન પર ઘાતક સાબિત થઈ શકે છે. દોસ્તો તળાજામાં સૌથી વધારે દુકાનો હોય તો માત્ર જંતુનાશક દવાઓની છે.

માત્ર આ સમસ્યા તળાજાની જ નથી. જે જગ્યા પર શાકભાજીનું વાવેતર થાય છે. ત્યાં આજ સમસ્યાઓ છે. આ સમસ્યાની ગંભીરતા ને સમજી અને તળાજા તાલુકામાં સીએસપીસી

સંસ્થા દ્વારા આ બાબતે ખેડૂતો જાગૃતિ આવે તે બાબતે સતત પ્રયત્નશીલ છે.

સીએસપીસી દ્વારા ખેડૂતોના ગ્રુપની રચના તેમજ સમયાંતરે તાલીમ, અને ફિલ્ડ ડે નું આયોજન થાય છે. કેમિકલની જરૂરિયાત, ડોઝ, જીવાતની ઓળખ અને દવાની પંસદગી, કેમિકલ છાંટવાની પદ્ધતિ, તેમજ સુરક્ષા બાબતે ખેડૂતોમાં જાગૃતતા આવે તે બાબતે કાર્ય કરી રહી છે. તેમજ પ્રતિબંધિત દવાનો ઉપયોગ શાકભાજીમાં ના થાય તે બાબતે માસ લેવલ પર ખેડૂતોઓમાં જાગૃતતા લાવવા પ્રયત્નશીલ છે.

નોનપેસ્ટીસાઈડ દ્વારા જીવાતોના નિયંત્રણ માટે ફેરોમેન ટ્રેપ સંસ્થા દ્વારા રાહત દરે આપવામાં આવે છે. ભવિષ્યમાં આયોજન મુજબ તળાજા ખાતે કેમિકલ વગરના શાકભાજીનો સ્ટોર ખેડૂતોના ગ્રુપ દ્વારા નિર્માણ કરવામાં આવે અને શાકભાજીનો ઉપભોગતા વર્ગમાં આ બાબતે જાગૃતતા લાવી અને ખેડૂતો માટે પ્રીમિયમ સાથે માર્કેટની વ્યવસ્થા ઉભી થાય તેવું વિચારણા હેઠળ છે.

જો આ બાબતોને ગંભીરતા સાથે આગળ વધીએ તો માનવ આરોગ્ય અને ખેડૂતોના હિતને કંઈક અંશે સુધારણા તરફ આગળ વધારી શકાય.

— ડી.એન.ઝાલા ૯૮૨૫૪૨૨૪૪

સત્યને એક માણસ નથી મળતો, અફવાને ટોળા મળે છે.

ઉત્તમ કપાસની પહેલ અંતર્ગત વર્કશોપ

તા. ૧૫ ફેબ્રુઆરીએ ખાંભા, બાબરા અને અમરેલી તાલુકાના ખેડૂતોની કાર્યશાળા યોજાઈ. પ્રારંભે ખેતી વિષયક ફીલ્મ જોઈ. ધીરુભાઈ વાગડીયાએ સંસ્થાકીય માળખાઓ કાર્યપદ્ધતિ તથા આજની કાર્યશાળા વિષે માહિતી આપી. નરેન્દ્રભાઈ પોંકિયાએ ઉત્તમ કપાસની ખેતી ઉપર પ્રોગ્રામના હેતુઓ, ગૃપ મીટીંગો, તાલીમો, નિદર્શનો તથા ઉત્તમ કાર્ય જાણકારી આપી.

ટેકનીકલ સેશનમાં કૃષિ વિજ્ઞાન કેન્દ્ર અમરેલીના કૃષિ વૈજ્ઞાનિક શ્રી હર્ષદ સોડવડીયાએ કપાસ, મગફળી, તલ, ચણા વગેરે જેવા પાકો પર માર્ગદર્શન આપ્યું. જેમણે દવાનો ક્યારે અને કેવી રીતે છંટકાવ કરવો અને છાંટતી વખતે શું કાળજી

લેવી એ જણાવ્યું. જમીનનું પૃથ્થકરણ કરાવી જેમાં ઘટતા પોષક તત્ત્વો મુજબ ખાતર નાખવું. ટપક અને ફુવારા પદ્ધતિ અપનાવવા અનુરોધ કર્યો. બીવેરીયા બાસીયાનો ચુસીયા પ્રકારની જીવાત માટે છંટકાવ કરવો. કપાસ નીકળી ગયા બાદ તેની જીવાતો બીજા વૃક્ષ કે વનસ્પતિમાં જતી રહે છે અને બીજા વર્ષે પાછી તે છોડમાં આવે છે. કપાસના પાકમાં શરૂઆતમાં હળવી દવાનો છંટકાવ કરવો તેમજ ભારે દવાનો છંટકાવ ૧ થી ૨ વાર જ કરવો. જેથી ટકાઉ કપાસ થઈ શકે વિગેરે માહિતી અપાયા બાદ ખેડુતોએ પોતાની મુંઝવણો રજુ કરી જેમાં જમીન ચકાસણીના રીપોર્ટમાં વિલંબ, કપાસ કાઢી નાખ્યા પછી સાંઠીનો નાશ કરવાની યોગ્ય પદ્ધતિ કે જેથી



અભિમાન મિત્રતાને પણ દુશ્મનીમાં ફેરવી નાખે છે.

ગુલાબી ઈયળનો ઉપદ્રવ આવતા વર્ષે ઘટે, ચણામાં સુકારા માટે ટ્રાઈકોડર્મા વીરડી અથવા હર્જનીયમના પાવડરનો પટ આપવો, પાયાનું ખાતર કેટલું નાખવું? ભલામણ મુજબ એનપીકે અપાય જેમ બને તેમ છાણીયું ખાતર વધારે નાખવું, પાયામાં રસાયણિક ખાતર ૨ મહિના વેલુ આપવાથી કઈ નુકશાન થાય છે પાક વાવવાના બે દિવસ પહેલા ખાતર વાવવું. એરંડીના ખોળ સુકારા માટે ઉપયોગી છે. સિંગ કે તલના ખોળમાં પોષક તત્વો મળે પણ નુકશાન કરતી ફૂગ વધે છે જેથી નુકશાન થાય છે. અશોકભાઈ શેલારએ ડીસંટ વર્ક પર માહિતી આપતા જણાવ્યું કે ખેતરમાં કામ કરતા મજૂરના

બાળકોને શાળાએ જતા કરવા. દવા છાંટતી વખતે લેવાની કાળજીઓ તથા ઉત્તમ કપાસનું ઉત્પાદન કરવું તેના વિષે માર્ગદર્શન આપ્યું. અંતમાં ખેડૂતોના પ્રતિભાવોમાં નાથાભાઈ શેલડીયાએ રોટાવેટર દ્વારા સાંઠી ૬ થી ૮ ફૂટ ઊંડી દાટવાની પ્રક્રિયા પોતાના અનુભવ આધારિત જણાવી હતી. અન્ય ખેડૂતોએ પણ આ રીતે દર ત્રણ માસે એક મટીંગ થાય, જૈવિક ખેતીના નિદર્શનો થાય તેમ જણાવ્યું જે આગામી વર્ષના પ્રોજેક્ટના અયોજનમાં સમાવવા નરેન્દ્રભાઈ તથા બિપીનભાઈએ જણાવ્યું હતું. નિરલ જસાણીએ સૌનો આભાર માની કાર્યક્રમને પુર્ણ જાહેર કર્યો હતો.



જો કોઈની લાગણી સાથે રમીએ તો તે વ્યક્તિને ખોઈ બેસીશુ.

ખારેકની વૈજ્ઞાનિક ખેતી પદ્ધતિ

ખારેકએ ગરમ પ્રદેશનું વૃક્ષ છે. ઈરાક, ઈરાન, પાકિસ્તાન, અલ્જિરિયા, લીબિયા, સાઉદી અરેબિયા, મોરોક્કો, ઈઝરાયલ, ભારત વગેરે દેશોમાં આ ફળની ખેતી થાય છે.

ભારત દેશમાં ખારેકની ખેતી વ્યાપારિક ધોરણે માત્ર ગુજરાતમાં આવેલ કચ્છ જિલ્લામાં જ થાય છે. કચ્છમાં ખારેકનાં ૧૮ થી ૧૯ લાખ ઝાડ હોવાનો અંદાજ છે. વાર્ષિક ઉત્પાદન અંદાજે ૧,૦૦,૦૦૦ ટન છે. દેશમાં ગુજરાત સિવાય રાજસ્થાન અને તામીલનાડુ જેવા રાજ્યમાં પણ તાજેતરમાં જ ખારેકની ખેતી શરૂ થઈ છે.

અમરેલી વિસ્તારમાં કચ્છની સરખામણીમાં તાપમાન સરખુ આવે છે. તેથી તાપમાનની દ્રષ્ટિએ ખારેક આપણા વિસ્તારમાં અનુકુળ છે. વાત રહી વરસાદ અને પાણીની સૌરાષ્ટ્ર વિસ્તારમાં જ્યાં વરસાદનું પાણી ભરાતુ ન હોય ત્યાં આ પાક અનુકુળ છે.

ખારેક દ્રિગૃહી ઝાડ છે, એટલે કે નર માદા ઝાડ અલગ અલગ થાય છે. ખારેકનાં ઝાડને દર વર્ષે ૧૫ થી ૨૬ નવા પાન આવે છે. આ પાન લગભગ ત્રણથી સાત વર્ષ સુધી રહે છે. તે પછી સુકાઈ જાય છે. આ ઝાડનાં થડ ડાળી વગરનાં ૧૦ થી ૧૨ મીટર ઉંચા થાય છે. ખારેકના મૂળ તેના થડથી આશરે વીસ મીટર સુધીનાં ઘેરાવામાં ફેલાયેલા હોય છે. આમ છતાં સક્રીય મુળ ૨ થી ૩ મીટરનાં ઘેરાવામાં ફેલાય છે.

ખારેકનું માદા ઝાડ ૪ થી ૫ વર્ષની ઉંમરથી ફળ આપવાનું શરૂ કરે છે અને ૬૦ વર્ષથી ૭૦ વર્ષ સુધી વ્યાપારિક ધોરણે ઉપજ આપતું રહે છે.

લાલ, પીળી, તાજી ખારેક, ખજૂર વગેરે એક જ ખજૂરનાં ઝાડની પેદાશો છે. માત્ર તફાવત એટલો જ છે કે, તબક્કાવાર વૃદ્ધિનાં સમયે તેના ફળની સ્થિતિ જુદી જુદી હોય છે.

લાલ-પીળી ખારેકનાં મોટા ફળોને ૧૦ મિનિટ સુધી ઉકળતા પાણીમાં પકવ્યા પછી તડકામાં કે ડ્રાયરમાં ૪૦ થી ૪૫ સેલ્સીયસ ઉષ્ણતાપમાને ૬૦ થી ૭૦ કલાક સુકવવાથી સૂકી ખારેક બને.

અરબ દેશોમાં ખારેકનાં ફળનાં વિકાસનાં બધા જ તબક્કા ઝાડ પર જ પુરા થાય છે. કારણ કે તે દેશમાં ચોમાસા જેવી ઋતુ નથી એટલે ખારેકનાં ફાલ ઉપર વરસાદની કોઈ શક્યતા રહેતી નથી.

આ પાક રેતાળ જમીનનો પાક છે. દુનિયામાં આ પાકની ખેતી રેતાળ વિસ્તારમાં જ થાય છે. આ પાક માટે રેતાળ, ગોરાડું સંપૂર્ણ નિતારવાળી જમીન ખાસ જરૂરી છે. આ ઝાડ બીજા કોઈ પણ પાકની સરખામણીમાં વધુમાં વધુ ક્ષાર સહન કરી વધુ ઉત્પાદન આપે છે.

આ ઝાડને ઠંડો શિયાળો, દિવસની વધુ ગરમી સાથેનો લાંબો ઉનાળો વધુ માફક આવે છે. શિયાળાની ઠંડી ઉતરતા ફૂલ બેસવાનું શરૂ થાય છે અને ઉનાળાનાં સખત તાપમાં (મે, જુન, જુલાઈ) ફળ પાકવાનું શરૂ થાય છે. ફળ પાકવાનાં સમયે વરસાદ પડતો હોવાથી ખલેલા

નસીબના ભરોસે બેસી રહેવું તે કાયરતાની નિશાની છે.

અવસ્થામાં જ ફળ ઉતારી લેવા જરૂરી છે. લાંબો ઉનાળો આ પાકને વધુ અનુકુળ છે.

ખારેકનાં ઝાડને પુષ્કળ પ્રમાણમાં પિયત પાણી જરૂરત રહે છે. ખારેકનાં પગ પાણીમાં અને માથુ તાપમાં હોય તે તેને ગમે છે. પિયતની માત્રા જે તે વિસ્તારનાં હવામાન અને જમીનની પ્રત પર આધારિત છે. ખારેકનાં ઝાડને શિયાળામાં ૧૨ થી ૧૫ દિવસે અને ઉનાળામાં ૮ થી ૧૦ દિવસે પિયતની જરૂર પડે છે. પુખ્ત ઝાડને ડ્રીપની એકાંતરા દિવસે અંદાજે ૫૦ થી ૬૦ લીટર પાણીની જરૂરીયાત રહે છે.

આપણે ત્યાં ખારેકની સ્થાનિક વિકસાવેલી કોઈ એક ચોક્કસ જાત ઉપલબ્ધ નથી, કચ્છમાં દરેક ઝાડને એક જાત છે. પરંતુ તાજેતરમાં જ ટીસ્યુકલ્ચર પદ્ધતિથી તૈયાર કરેલી અને

વિદેશથી આયાત કરેલી પીળા કલરનાં ફળની જાત બારાહીનું વાવેતર પ્રમાણમાં વધુ છે. સ્થાનિક જાતોનાં ફળની ગુણવત્તા બારહી જાત કરતા ઘણી જ સારી ગણાય છે.

ખારેકનું વાવેતર ૯×૯ મીટરનાં અંતરે કરવું. રોપણી પહેલા બીજા ફળઝાડ વાવેતર માટે ખાડા કરીએ છીએ તે રીતે ૨×૨×૨ ફુટનાં ખાડા કરી સારો કાંપ, ખાડા દીઠ ૦.૫ લીબોળી ખોળ, ૧ કિગ્રા જેટલું સાડુ ગળતીયું ખાતર કાંપ સાથે મિશ્ર કરી ખાડા ભરી દેવા. ઉઘઈનો ઉપદ્રવ હોય તો ખાડા દીઠ ૨૦ થી ૨૫ ગ્રામ મિથાઈલ પેરાથિયોન ૨ ટકા ભુકી કાંપ સાથે મિશ્ર કરી છોડની વાવણી કરીને તુરંત જ પિયત આપવું.

(આ માહિતી શ્રી નરેન્દ્ર પોંકિયાએ કચ્છના પ્રવાસમાં મેળવેલ વિગતો અનુસાર મુકી છે.)



આજસું માણસ હંમેશા દેવાદાર અને બીજને ભારરૂપ હોય છે.

Happy Birthday

Mehul Vaghela 05.03.1998
Bipin Kunjadiya 05.03.1989

In this month

- 10 Start LetzChange Fundraising Challenge '18
- 15 Workshop on BCI with LG person of INGJ 45 and 46.
- 21-22 Fanancial/phisical review and next year planning by CSPC
- 23-24 Field visit and fanancial/phisical review by AIF

Donate to SSKK

Don't we always consult our friends before taking an important decision? It is this power of communicating through peers that can help us connect to more supporters.

As we gear up to participate in the Letz Change Fundraising Challenge'18, campaign for us and invite your friends to join our cause. Any contribution can take us closer to winning exciting rewards and escalating our network significantly. What's more, every donation is liable for a tax exemption. Visit the link to start your campaign: <https://letzchange.org/start-a-campaign/shikshan-ane-samaj-kalyan-kendra>

રમુજ એક થેરેપી

દર્દી : ડોક્ટર મને વિચિત્ર બિમારી છે.
જમી ને ભૂખ નથી લાગતી,
સવારે ઉઠીને ઉંઘ નથી આવતી,
કામ કર્યા પછી થાક લાગે છે તો શું કરું?
ડોક્ટર : રાત્રે તડકામાં બેસો...

Printed, published and edited by Hardik Dhirajlal Vagadia on behalf of Educational & Social Welfare Centre, Published from Tapak Karyalay, 26-Omnagar-3, Hanumanpara Road, Amreli and printed at Geeta Graphics, F-1 Sahjanand market, Station road, Amreli.

Post Reg. No. Amreli/091/2018-20
Valid Upto 31/12/2020

RNI No. GUJGUJ/1999/01521

Book -Post, Printed Matter **Date Of Issue 1st of month**



ટપક કાર્યાલય :

શિક્ષણ અને સમાજ કલ્યાણ કેન્દ્ર,
૨૬,ઓમનગર(૩), હનુમાનપરા રોડ,
ગોકુલ પાર્ક સામે, અમરેલી-૩૬૫ ૬૦૧.

Tel/Fax : 02792-223525

E-mail : tapak@sskkamreli.org website: www.sskkamreli.org

અભિમાન બધી વસ્તુનો નાશ કરે છે.